

ORIVEDEN
KAUPUNKI

**ORIVEDEN OPETUSTOIMEN
KANSAINVÄLISYYDEN JA
GLOBAALIKASVATUKSEN
SUUNNITELMA
VUOSILLE 2016 - 2018**

Oriveden kaupungin
lasten ja nuorten lautakunta
18.2.2016

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Toimintaympäristö	4
3. Visio	4
4. Maailmankansalaisen kompetenssit	5
5. Kansainvälisyyden tasot	6
6. Tavoitteet	7
7. Toiminta	7
8. Viestintä ja yhteistyö	8
9. Arviointi ja kehittäminen	9
Liite 1 - Kansainvälisyyden ja globaalikasvatuksen yhteistyökumppaneita	10

1. Johdanto

”Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestäväälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti. Työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan yhdessä muissa maissa toimivien koulujen ja opetuksen kehittäjien kanssa. Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana kansallisesti ja kansainvälisesti.” *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 16*

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri edellyttävät kouluilta monipuolista ja monitasoista kansainvälisyys- ja globaalikasvatusta.

Oriveden kaupungin paikallisiin opetussuunnitelmiin liittyvän kansainvälisyysuunnitelman tarkoituksena on tukea ja vahvistaa esi- ja perusopetuksen kansainvälisyys- ja globaalikasvatusta luontevana osana oppimista, koulun arkea ja toimintakulttuuria. Tavoitteena on kehittää kansainvälisyyden ja globaalikasvatuksen oppisisältöjä, tapahtumia ja teemapäiviä ja tuoda ne näkyväksi koulun arjessa. Lisäksi kannustetaan kouluja osallistumaan erilaisiin hankkeisiin ja oppimisprojekteihin ja tuetaan opettajien verkostoitumista ja täydennyskoulutusta.

2. Toimintaympäristö

Orivesi on pieni maalaiskaupunki, jossa väestö on pääasiallisesti kantasuomalaista. Oppilaat ovat kulttuurisesti ja kielellisesti hyvin homogeeninen ryhmä eikä kulttuurinen tai kielellinen moninaisuus ole ollut kotikansainvälisyyden voimavara. Orivedellä avattu turvapaikanhakijoiden hätämajoituskeskus on tuonut kulttuurista moninaisuutta myös Oriveden katukuvaan ja kouluihin. Tietoisuus meidän kaikkien globaalista vastuusta ja velvollisuudesta auttaa heikoimmassa asemassa olevia on sen myötä lisääntynyt.

Oriveden kouluissa kansainvälisyys on pääasiallisesti näkynyt hankkeiden (Comenius, Erasmus+ ja eTwinning), oppilasvaihdon ja teemapäivien (Unicef-kävely, Taksvärkki jne.) ansiosta. Usein kansainvälisyys on ollut luonteeltaan satunnaista, pinnallista ja heikosti opetussuunnitelmaan kytkeytyvää ”harrastusta”. Kansainvälinen toiminta ja yhteistyö sekä globaalikasvatus ovat olleet muutaman aktiivisen opettajan harteilla. Myös koulut ovat hyvin erilaisia, toisissa on paljon kansainvälistä toimintaa, toisissa ei juuri lainkaan.

Oriveden koulujen ja esiopetuksen käytössä olevat virtuaaliset oppimisympäristöt (Peda.net ja Moodle) tarjoavat hyvät mahdollisuudet oppilaiden kansainväliselle yhteistyölle ja yhdessä oppimiselle. eTwinning-portaalin kautta opettajien on mahdollista verkostoitua löytää kumppanikouluja ja -luokkia eri puolilta Eurooppaa, myös EU-alueen ulkopuolelta.

3. Visio

Kansainvälisyys- ja globaalikasvatus ohjaa kohti reilumpaa, oikeudenmukaisempaa ja kohtuullisempaa tapaa elää. Se avaa oppilaiden mielen maailman erilaisille todellisuuksille sekä haastaa jokaisen mukaan aktiiviseen toimintaan. Se antaa mahdollisuuden verkostoitua kansainvälisesti ja oppia yhdessä yli rajojen. Se kasvattaa lapsista ja nuorista globaalin vastuunsa tuntevia maailmankansalaisia.

4. Maailmankansalaisen kompetenssit

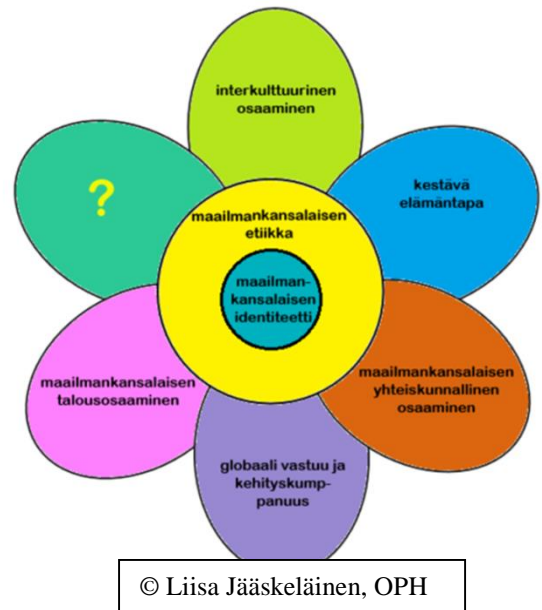
4.1 Maailmankansalaisen identiteetti

Maailmankansalaisen identiteetti tarkoittaa ihmisen ymmärrystä itsestään kansainvälisenä ja globaalisti merkityksellisenä yksilönä.

4.2 Maailmankansalaisen etiikka

Eettinen elämänsenne on osa maailmankansalaisen identiteettiä ja se muodostuu perustan ja lähtökohdan kaikille maailmankansalaisen taidoille. Eettisyys on toisten kulttuurien ymmärtämistä ja huomioimista, vastuuta maailman tulevaisuudesta ja heikompien auttamista.

Suomessa opetussuunnitelman arvopohjana ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön säilyttäminen sekä kulttuurisen moninaisuuden arvostaminen.

4.3 Interkulttuurinen osaaminen

Interkulttuurisuuden lähtökohta on näkemys ihmisten yhdenvertaisuudesta ja yhteisistä arvoista. Interkulttuurinen kompetenssi perustuu oman ja vieraiden kulttuurien kohtaamiseen, ymmärtämiseen ja kunnioittamiseen. Oman maailmankuvan laajentaminen on merkittävä osa interkulttuurisen kompetenssin kehittymistä.

Maailmankansalaiselle vuorovaikutus sekä toisten kulttuurien ymmärtäminen ja arvostaminen ovat ensiarvoisen tärkeitä taitoja. Kansainvälisyyden vahvistaminen kouluissa lisää interkulttuurisia kohtaamisia ja sen myötä kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja arvostusta.

Kulttuurien moninaisuuteen ja sen arvostukseen liittyvät yhteisöjen monikielisyys ja yksilöiden useakielisyys. Kaikessa opetuksessa ja oppimisessa tulee ottaa lähtökohdaksi kieli- ja kulttuuritietoisuus ja tehdä oppilaiden kielellinen monimuotoisuus kuuluvaksi ja näkyväksi.

4.4 Kestävä elämäntapa

Nykyaikana kestävän kehityksen merkitys korostuu ja kasvaa jatkuvasti. Kestävä elämäntapa on sekä eettisesti että elinympäristön kannalta tärkeää. Maailmankansalainen arvostaa luonnon monimuotoisuutta ja ajattelee arkielämän valintojaan ja toimintaansa myös toisten kannalta. Maailmankansalainen tuntee vastuunsa maapallosta ja sitoutuu kestäviä valintoihin, kohtuulliseen kulutukseen sekä säästämään maapallon energia- ja luonnonvaroja..

4.5 Maailmankansalaisen yhteiskunnallinen osaaminen

Voidakseen tarkastella elämänmuotoja eri kulttuurisissa olosuhteissa yksilön tulee ymmärtää ja tuntee yhteiskunnan peruskäsitteet ja -periaatteet. Yhteiskunnallinen osaaminen auttaa ymmärtämään yhteiskunnallisia prosesseja ja mahdollistaa siten asioihin vaikuttamisen ja päätöksentekoon osallistumisen.

Maailmankansalaisen käsitys demokratiasta, oikeudenmukaisuudesta, tasa-arvosta, kansalaisuudesta ja kansalaisten oikeuksista auttaa häntä näkemään ja ymmärtämään eri kulttuurien ja yhteiskunnallisten järjestelmien eroavaisuuksia.

4.6 Globaali vastuu ja kehityskumppanuus

YK:n Kestävän kehityksen tavoitteet 2030 kuvastavat kaikkien maailman maiden yhteistä tahtoa ja globaalia vastuuta kaikkein köyhimmistä ja heikoimmassa asemassa elävistä. 17 tavoitteesta ensimmäisinä ovat nälän ja köyhyyden poistaminen sekä hyvinvoinnin sekä laadukkaan koulutuksen takaaminen kaikille.

Tavoitteena on vahvistaa globaalia kumppanuutta. Valtioiden, yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyö ja yhteiset päämäärät ja arvot ovat edellytyksiä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kehityskumppanuus rakentuu keskinäiselle kunnioitukselle vastavuoroisuudelle. Kehityskumppanuudessa arvostamme toisiamme ja opimme toisiltamme.

4.7 Maailmankansalaisen talousosaaminen

Globaalin talouden mekanismien, kytkentöjen ja riippuvuussuhteiden ymmärtäminen on tärkeä osa maailmankansalaisen osaamista. Kuluttajana maailmankansalaisen on tärkeää osata tehdä eettisiä valintoja siten, ettei hän osta tuotteita, joiden valmistuksessa on turmeltu luontoa tai käytetty lapsityövoimaa. Työolosuhteiden ja talouskasvun tulee olla sekä ihmisten että ympäristön kannalta kestävällä pohjalla.

5. Kansainvälisyyden tasot

5.1 Kansainvälisyys asenteina, uskalluksena, ymmärryksenä

- kansainvälisyys ja globaalikasvatus koskevat kaikkia Oriveden oppilaita esikoululaisista lukion opiskelijoihin sekä koulujen koko henkilökuntaa
- maailmankansalaisen kompetenssien kehittäminen sisältyy kaikkien oppiaineiden sisältöihin ja koko koulun toimintakulttuuriin

5.2 Kotikansainvälisyys

- hyödynnetään ympärillä olevat kansainväliset yhteytemme: maahanmuuttajat, kirjekaverit, sosiaalinen media, verkostot, vierailijat, paikalliset yritykset, järjestöt ja omat kokemukset
- oman koulun tai esiopetuksen toimipisteen kansainväliset tapahtumat sekä teemapäivät ja -viikot
- oman kunnan kansainvälisyys: ystävyyskaupungit, EU-yhteistyö
- kansainvälinen yhteistyö ja oppimisprojektit virtuaalisissa oppimisympäristöissä
- kielenopetus (A1-kieli, A2-kielet, B2-kielet, kielisuihkut)
- kerhotoiminta

5.3 Kansallinen ja seudullinen kansainvälisyys

- seudullinen kv-yhteistyö, verkostot, yhteiset koulutukset
- kansallinen kv-yhteistyö, verkostoituminen

5.4 Liikkuvuus

- hankkeet, joihin kuuluu liikkuminen yli valtorajojen (esim. Erasmus+, oppilasvaihdot, kulttuurimatkat, opettajien koulutukset ja konferenssit)

6. Tavoitteet

Kansainvälisyys- ja globaalikasvatuksen tavoitteena on

- avata näköala sukupolvien yli ulottuvalle globaalille vastuunotolle
- vahvistaa oppilaiden luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta
- edistää vuorovaikutusta kulttuurien välillä
- luoda pohjaa kestäväälle kehitykselle
- kohdata eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevia ihmisiä
- tutustua monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja katsomuksiin
- oppia näkemään asioita toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin
- oppia yhdessä yli kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomusrajojen, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- luoda edellytyksiä aidolle vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyydelle
- antaa perusta ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen
- rohkaista toimimaan myönteisten muutosten puolesta
- verkostoitua globaalisti

7. Toiminta

Orivedellä kansainvälisyys- ja globaalikasvatus sisältyvät eri aineiden oppisisältöihin, monialaisiin oppimisprojekteihin sekä koulun toimintakulttuuriin. Ne ovat osa opetusta ja opiskelua sekä henkilöstön kehittämistä.

Kansainväliseen toimintaan, hankkeisiin ja globaalikasvatukseen osallistuvat kaikki opettajat, oppilaat sekä muu henkilökunta. Oppilailla ja oppilaskunnilla on aktiivinen rooli kansainvälisyyden kehittämisessä ja toiminnan suunnittelussa.

Oppilaita kannustetaan kestävään elämäntapaan ja ohjataan ymmärtämään globaali vastuunsa. Orivesiläinen oppilas on kriittinen ja vastuullinen maailmankansalainen, joka ymmärtää omien valintojensa ja tekojensa vaikutukset. Oppilas ymmärtää, hyväksyy ja arvostaa kulttuurien monimuotoisuutta.

Kulttuurisesti moninaistuvassa koulussa on tärkeää löytää erilaisuuden keskeltä yhdistäviä arvoja. Keskustellaan ihmisoikeuksista ja kehitetään eettisen ajattelun taitoja, joita ovat mm. hyvän ja pahan tunnistaminen, eri vaihtoehtojen erittelemine, kyky tarkastella asioita eri näkökulmista ja rohkeus valita oikeaksi koettu vaihtoehto.

Toisilta oppiminen, välittäminen ja yhdessä tekemisen kulttuuri tulevat osaksi koulun normaalia arkea. Pelkkä tiedon jakaminen ei enää riitä, sillä tehtävänä on kasvattaa aktiivisia kansalaisia joilla on kyky ja tahto tehdä eettisesti oikeita ja kestäviä ratkaisuja.

Globaalia maailmaa koskeva tieto muuttuu ja kulkee nopeasti. Saamme päivittäin tietoa tapahtumista eri puolilta maailmaa. Myös koululla tulee olla aktiivinen rooli maailman tilan ja uutisten seuraamisessa. Mediasta tuleva informaatio muokkaa oppilaiden maailmankuvaa ja siksi onkin tärkeää ohjata oppilaita käsittelemään kriittisesti saamaansa tietoa. Informaatiotulvan keskellä on opittava ymmärtämään mikä on luotettavaa ja olennaista tietoa sekä vältettävä negatiivisten stereotyyppien muodostumista eri maista ja kulttuureista. Oppilaiden iän karttuessa heidän ymmärrystään globaaleista asioista, ongelmista, haasteista ja eri kulttuurien rikkaudesta syvennetään.

Oriveden koulujen kansainvälisyys- ja globaalikasvatusta suunnittelee ja ohjaa opetustoimen kansainvälisyysryhmä, jonka kokoonkutsujana ja puheenjohtajana toimii kunnan kasvatus- ja opetustoimen kv-koordinaattori. Ryhmään kuuluvat koulujen kv- ja globaalikasvatusta vastaavat. Ryhmässä jaetaan ideoita ja kansainvälistymisvinkkejä. Lisäksi jaetaan tietoa koulutuksista ja tapahtumista. Hyödynnetään mahdollisia kv-kontakteja, verkostoja, ulkomaisia vierailijoita ja vaihto-oppilaita eri kouluissa.

Jokaisella koululla on kv-vastaava ja globaalikasvatusta vastaava. Kyläkouluilla tämä voi olla sama henkilö. Hankkeita toteuttamaan voidaan perustaa kv-tiimi. Kv-vastaavan tehtävä on yhdessä opettajien ja oppilaiden kanssa laatia koulun kansainvälisyys- ja globaalikasvatuksen vuosisuunnitelma käyttäen mallina esim. oheista kv-vuosikelloa. Lisäksi kv-vastaavan tehtävä on välittää tietoa omassa koulussaan kansainvälisyyskasvatukseen liittyvistä asioista kuten koulutuksista, verkostoista, materiaaleista, yhteistyökumppaneista, hankkeista ja rahoituksesta. Esiopetuksessa esiopettaja vastaa kansainvälisyys- ja globaalikasvatuksesta.

Kansainvälisyys otetaan laajasti mukaan monialaisiin oppimisprojekteihin esimerkiksi eTwinning- ja muuta verkkoyhteistyötä hyödyntäen.

Oriveden kaupunki on verkostoitunut kansainvälisyys ja globaalikasvatustasasioissa Tampereen seutukunnan muiden kuntien kanssa. Seudulliset kv-kehittäjien ryhmä, johon kuuluvat jokaisen seutukunnan kv-koordinaattorit, kokoontuu säännöllisesti seudullisen kv-koordinaattorin johdolla vaihtamaan ideoita, kehittämään kv-toimintaa ja suunnittelemaan yhteisiä Osakkeen kautta toteutettavia koulutuksia.

Gloaalikasvatusta kehitetään osana Maailmankoulun toimintaa ja hyödynnetään Maailmankoulun materiaaleja ja palveluita. Oriveden kaupungin varhaiskasvatus ja opetustoimi toimivat osana Tampereen seudun Maailmankoulua, jota koordinoi Tampereen kaupunki. Oriveden kaupungin globaalikasvatusta vastaava toimii Tampereen seudun Maailmankoulun ohjausryhmässä. Hän tiedottaa kaikkien koulujen globaalikasvatusta vastaavia ja muitakin opettajia aiheeseen liittyvistä tapahtumista ja koulutuksista.

Oriveden kunnan ja koulujen kansainvälisyys- ja globaalikasvatusta vastaavat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan omien aihepiiriensä täydennyskoulutuksiin.

8. Viestintä ja yhteistyö

Koulujen ja esiopetuksen vuosisuunnitelmiin sisältyvistä kansainvälisyys- ja globaalikasvatussuunnitelmista keskustellaan opettajien lisäksi luokissa kaikkien oppilaitten kanssa sekä vanhempainilloissa ja vanhempainyhdistyksen kokouksissa. Samalla mietitään, miten vanhemmat voisivat tukea kv- ja

globaalikasvatusta koulussa. Erityisistä hankkeista sekä teemapäivistä ja -viikoista tiedotetaan myös Wilmassa ja Peda.netissä koulun omalla sivustolla.

Myös paikallislehteä informoidaan hankkeista ja tapahtumista.

Koulujen kansainvälisyyden ja globaalikasvatuksen tiimoilta tehdään yhteistyötä paikallisesti, seudullisesti ja valtakunnallisesti. *Liitteessä1* on lueteltu mahdollisia yhteistyökumppaneita.

9. Arviointi, seuranta ja kehittäminen

Jokaisen orivesiläisen koulun ja esiopetuksen toimipisteen lukuvuosisuunnitelma sisältää kansainvälisyys- ja globaalikasvatussuunnitelman, jonka toteutumista koordinoi koulun kansainvälisyystiimi. Oriveden koulujen kansainvälisyysvastaavien muodostama ryhmä seuraa kunnan tasolla kansainvälisyys- ja globaalikasvatuksen tavoitteiden toteutumista lukuvuosittain koulujen raporttien pohjalta. Varhaiskasvatuksen esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma sisältää kansainvälisyys- ja globaalikasvatussuunnitelman. Seurannan ja arvioinnin pohjalta tehdään kehittämis ehdotuksia ja -suunnitelmia sekä järjestetään koulutusta ja muuta tukea.

Liite 1

Kansainvälisyyden ja globaalikasvatuksen yhteistyökumppaneita:

Paikalliset yhteistyökumppanit:

- oppilaskunta
- vanhempainyhdistys
- oppilaitten vanhemmat
- oman kunnan koulut ja luokat
- Oriveden kirjasto
- Oriveden seurakunta
- paikalliset järjestöt
- ystävyysseurat
- paikalliset yritykset
- maahanmuuttajat ja pakolaiset

Seudulliset yhteistyökumppanit:

<https://tampereen-seutu-kv.wikispaces.com/>

<https://maailmankoulutampere.wordpress.com/>

Valtakunnalliset yhteistyökumppanit:

<http://www.oph.fi/>

<http://www.cimo.fi/>

<http://www.polkka.info/> - tietoa koulujen kansainvälisyydestä perusopetukseen ja lukiokoulutukseen

<http://www.maailemankoulu.fi/>

<http://www.gloaalikasvatus.fi/>

<http://global.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15812&contentlan=1&culture=fi-FI>

<http://www.ykliitto.fi/koulutus-ja-oppimateriaalit>

<https://www.unicef.fi/>

<https://www.punainenristi.fi/>

<https://plan.fi/>

<https://worldvision.fi/>

<http://ahtisaari-paivat.fi/kouluille/>

Kansainvälisiä verkostoja ja yhteistyökumppaneita:

<https://www.etwinning.net/fi/pub/index.htm>

<https://edu.dream.do/>

<http://www.myschoolsnetwork.com/>

ystävyysskaupunkien koulut

<http://www.epals.com/#/connections>

<https://education.microsoft.com/skypeintheclassroom>

<http://www.classroom20.com/>